

CYKL | FILMOWI BOHATEROWIE
GRUPA WIEKOWA | SZKOŁA PODSTAWOWA 1-3
PRZEDMIOT | EDUKACJA POLONISTYCZNA

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE DLA NAUCZYCIELA

SCENARIUSZ LEKCJI

opracowanie: Barbara Ochmańska

FILM | „MAŁPIA AFERA”

„Apenstreken met aap not mies”, Holandia 2015, 87 min.

reżyseria: John Nijenhuis

scenariusz: Maarten Lebens, Lars Boom

zdjęcia: Maartin van Keller

muzyka: Ronald Schilperoord

montaż: Bas Ickence, Jasper Quispelence

obsada: Tygo Bussemakers, Dick Carlier, Guus Dam

Poruszająca, a zarazem pełna humoru i optymizmu historia dziesięcioletniego chłopca, który bardzo marzy o tym, by móc chodzić do szkoły. Niestety los go bardzo doświadcza, nie ma rodziców, mieszka w sierocińcu. Okrutna właścicielka zmusza jego i innych podopiecznych do pracy w fabryce. Wim postanawia jednak spełnić swoje marzenia, podejmuje ryzyko, ucieka. Pomaga mu w tym m. in. nietypowy przyjaciel – mała małpka, która rozśmiesza chłopca, pomaga mu i wspiera go w trudnych chwilach, aby nie czuł się taki samotny. Bohater filmu podczas ucieczki poznaje również swoją rówieśniczkę Jet, która udziela mu wsparcia i ukrywa w gospodarstwie swoich rodziców. Ojciec Jet jest nauczycielem w pobliskiej szkole. Tam chłopiec zaprzyjaźnia się z dwójką rodzeństwa, mieszkającą na farmie oraz małymi mieszkańcami, żyjącymi w okolicy. I dzięki sile tej przyjaźni, Wim pokonuje przeciwności losu. Wykorzystuje wszelką sposobność, by nauczyć się czytać i pisać. Przeżywa mnóstwo przygód, razem z innymi dziećmi i z sympatyczną małpką, przez którą częściowo wpada w tarapaty, np. jest posądzony o kradzież różnych wartościowych przedmiotów. Chłopiec ma dużo szczęścia, bo spotyka na swojej drodze wspaniałych ludzi, którzy go adoptują, pozwala mu to odnaleźć spokój, radość życia, dom, szczęśliwą i kochającą rodzinę. Pomaga też innym dzieciom z sierocińca. Oglądając film kibicujemy bohaterowi w jego dążeniu do celu, podziwiamy jego determinację i pewność, że kiedyś mu się uda. Film pokazuje świat i sytuację dzieci z Holandii początku XX wieku, tak odmienne od współczesnych czasów. Pomimo poważnej tematyki, pełen jest humoru i optymizmu. Daje nadzieję, że marzenia się spełniają, jeśli bardzo tego chcemy.

DLACZEGO WARTO SOBIE POMAGAĆ?

Temat zajęć

Dlaczego warto sobie pomagać?

Czas trwania zajęć

45 min.

Cele zajęć

Podczas zajęć uczeń:

- rozwija wrażliwość estetyczną poprzez kontakt ze sztuką filmową;
- rozmawia na poruszane w filmie tematy (przyjaźń, wspieranie innych, dążenie do osiągnięcia zamierzonych celów, piramida życiowych celów);
- ćwiczy dokładność, spostrzegawczość i logiczne myślenie;
- umie zadać pytania dotyczące głównych bohaterów filmu;
- zna fabułę filmu;
- rozumie potrzebę niesienia pomocy innym;
- rozwija wyobraźnię;
- rozwija zdolności twórcze – płynność, giętkość, elaborację i oryginalność myślenia;
- ćwiczy umiejętności komunikacyjne i wykorzystywanie zdobytej wiedzy w praktyce, współpracę w zespole.

Metody i formy pracy

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące metody i formy pracy z uczniem:

- gry i zabawy;
- dyskusja;
- pogadanka;
- burza mózgów;
- wywiad.

Środki dydaktyczne

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące środki dydaktyczne:

- film „Małpia afera”;
- karty pracy (patrz s. 6 i 7);
- kartki samoprzylepne;
- rekwizyty, np. mikrofon;
- koszyk;
- kartki z pytaniami do „Bitwy na pytania”;
- przybory do pisania.

Przygotowanie do lekcji

Lekcja powinna odbyć się po obejrzeniu filmu „Małpia afera” w reżyserii Johana Nijenhuisa.

PRZEBIEG LEKCJI

Wprowadzenie

Zajęcia rozpoczynamy i kończymy „Iskierką przyjaźni”. Dzieci stoją w kręgu, trzymając się za ręce. Prowadzący mówi: „Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg, niech radosna powróci do mych rąk” i lekko ściska dłoń stojącego po prawej stronie dziecka. Dziecko przekazuje iskierkę dalej aż do momentu, kiedy powróci do nauczyciela.

Pomoc, co to za magiczne słowo? Gra.

Nauczyciel przedstawia temat lekcji, a następnie prosi uczniów o wypisanie na karteczkach samoprzylepnych skojarzeń ze słowem „pomoc”.

- Każdy z uczestników otrzymuje trzy karteczki samoprzylepne. Zadaniem uczniów jest wypisanie jednego skojarzenia związanego ze słowem „pomoc” na jednej kartce.
- Dalej uczniowie układają swoje propozycje w kształcie słońca na podłodze sali, hasła z tą samą cechą tworzą promienie. Kolejne osoby albo dokładają kartki do powstałych promieni, albo tworzą nowe. Promienie są ułożone wokół okręgu.
- Po ułożeniu słońca, zapraszamy uczestników do spaceru i zapoznania się z promieniami (wcześniej należy wygospodarować w sali jakąś wolną przestrzeń, gdzie będzie można rozłożyć karteczki).
- Następnie uczestnicy dyskutują, poszukują odpowiedzi na postawione pytanie, wyciągają wnioski.

Nauczyciel nawiązuje w dyskusji do obejrzanego filmu:

Jakim wyrazem można zastąpić słowo „pomoc”?

Kto pomagał Wimowi?

Jak pomoc innych dzieci przyczyniła się do spełnienia marzeń chłopca?

Na czym polegała ta pomoc?

Czy warto pomagać innym?

Jakie cechy charakteru świadczą o tym, że ktoś jest pomocny?

Czy pomaganie innym opłaca się?

Co to znaczy „dobro zawsze wraca”?

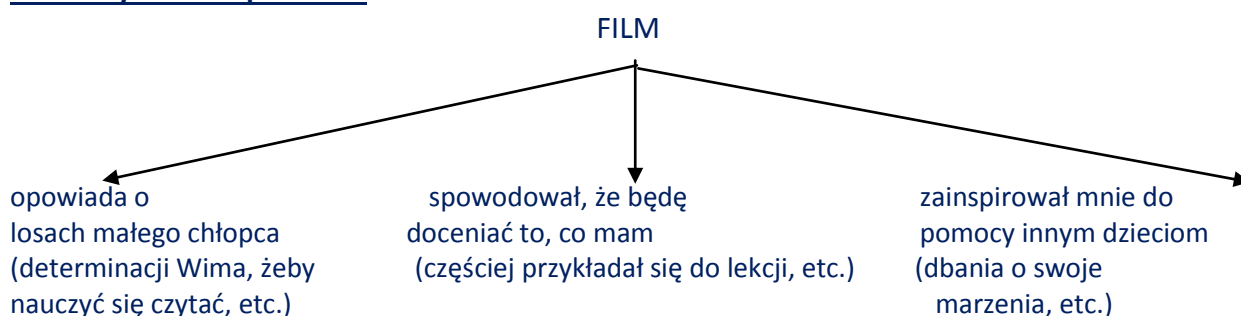
Przewidywane odpowiedzi

- Pomoc to inaczej: wspieranie, ratunek, przysługa, protekcja, charytatywność.
- Wimowi pomagała mała małpka, Jet i Gijs. Pomagały mu też dzieci z wioski i rodzina Jet.
- Dzieci pomagały mu, przynosząc jedzenie, dając ubranie i ukrywając go w szafie w sali lekcyjnej.
- Pomagamy innym z potrzeby serca, bezinteresownie. Nie zawsze za pieniądze.
- Pomocny człowiek jest życzliwy, bezinteresowny, empatyczny, koleżeński.
- Tak, warto pomagać innym, bo dzięki temu mamy przyjaciół, którzy także nam mogą pomóc.
- To znaczy, że jeśli my jesteśmy dobrzy dla innych, to inni także są dla nas życzliwi.

Realizacja tematu

Następnie nauczyciel rozdaje uczniom karty pracy (patrz s. 6) i prosi o wykonanie polecenia pierwszego, w którym dziecko ma dokończyć zdania o obejrzanym filmie. Na podstawie udzielonych odpowiedzi nauczyciel inicjuje krótką dyskusję. Uczestnicy zajęć rozmawiają o bohaterach filmu, grze aktorskiej, muzyce, miejscu kręcenia scen, kostiumach.

Przewidywane odpowiedzi

Osoba prowadząca zajęcia zachęca uczniów do wypowiedzi na temat cech charakteru trójki przyjaciół: Wima, Jet i Gijsa. Pomocne w wypowiedziach może okazać się zadanie nr 2 z karty ze s. 6 i 7. Nauczyciel prosi uczniów o wykonanie zadania. Następnie dzieci pod kierunkiem nauczyciela sprawdzają swoje odpowiedzi.

*Opcjonalnie dzieci mogą wykonać to zadanie online za pomocą komputera lub tabletu <https://learningapps.org/3801625>.

Przewidywane odpowiedzi

- **Wim:** wytrwale dąży do spełnienia swoich marzeń, rezolutny, odważny, pogodny.
- **Jet:** chętna nieść pomoc, zabawna, dbająca o innych, pomocna.
- **Gijs:** nieufny, opiekuńczy, dbający o zwierzęta w gospodarstwie, nigdy nie chodził do szkoły.

Prowadzący pyta uczniów, które z tych cech dzieci są ważne w pomaganiu innym i nawiązywaniu trwałych przyjaźni. Potem, na prośbę nauczyciela, dzieci prezentują życiowe sytuacje, w których pomagały innym, np. w domu, w szkole. Formułują wniosek. **Każdy jest ważny. Sprawy innych są równie ważne jak moje własne.**

Nauczyciel zachęca uczniów do pracy z zadaniem nr 3 (karta pracy s. 7). Uczestnicy zajęć mają podać przykłady zdarzeń z filmu, które mówią o tym, jak dzieci podawały Wimowi pomocną dłoń w trudnych sytuacjach życiowych.

Przewidywane odpowiedzi

- Pomoc Jet w dotarciu do gospodarstwa jej rodziców.
- Przewożenie do szkoły.
- Zbieranie żywności dla chłopca.
- Adopcja dla Wima.
- Chowanie chłopca w szafie.

Podsumowanie tematu

Na podsumowanie zajęć dzieci szukają sposobów, jak one mogą pomóc innym osobom, które mieszkają w ich pobliżu, aby ich życie było łatwiejsze i lepsze. Potem wspólnie z nauczycielem aranżują salę lekcyjną do przeprowadzenia konferencji prasowej i zabawy „Bitwa na pytania, czyli quiz o »Małpiej aferze«”.

Wywiad z...

Nauczyciel wybiera trójkę uczniów: Wima, Jet i Gijsa, którzy będą bohaterami filmu „Małpia afera”. Pozostałe dzieci proszą, aby przygotowały pytania, jakie chciałyby zadać poszczególnym bohaterom filmu. Na znak nauczyciela rozpoczyna się konferencja prasowa z trójką filmowych przyjaciół. Do zabawy można wykorzystać rekwizyty, np. mikrofon.

Bitwa na pytania, czyli quiz o „Małpiej aferze”

Nauczyciel dzieli uczniów na dwie grupy i ustawia naprzeciwko siebie w jednej linii. Na środku znajduje się koszyk z kartkami, na których umieszczone są pytania dotyczące filmu. Dzieci losują na zmianę pytania dla drużyny przeciwnej. Wygrywa grupa, która odpowie poprawnie na najwięcej pytań. Przykładowe pytania:

Ile lat miał Wim?

Kto adoptował chłopca jako pierwszy?

O kradzież jakiego przedmiotu posądzono chłopca?

Kto wypuścił małą małpkę z klatki?

Co mała małpka lubiła kolekcjonować?

Jak Wim nazwał małpkę?

Dlaczego Gijs na początku nie lubił Wima?

W jaki sposób tata Jet i Wim pomogli innym dzieciom z sierocińca?

Jak Wim zdobywał edukację w domu bogatej rodziny?

Za pomocą czego Wim podróżował po wiosce Jet, żeby nikt go nie zauważył?

Gdzie ukrywał się chłopiec przed innymi?

Przewidywane odpowiedzi

- Wim miał 10 lat.
- Chłopiec został zaadoptowany przez bardzo bogatą rodzinę.
- Opiekunka sierocińca posądziła chłopca o kradzież pierścionka.
- Małpkę z klatki wypuściła przez przypadek Jet.
- Małpka lubiła kolekcjonować cenne przedmioty.
- Małpka wabiła się Frits.
- Gijs był zazdrosny o przyjaźń Jet do Wima.
- Zabrano dzieci z sierocińca i umieszczono je w pobliskich gospodarstwach.
- Chłopiec miał prywatnego nauczyciela, który uczył go indywidualnie.
- Wim był ukrywany przez dzieci w wózku do przewożenia pieczywa.
- Chłopiec ukrywał się w stodole, w gospodarstwie taty Jet.

Praca domowa

Narysuj lub wyklej (np. w formie kolażu) w domu, na arkuszu szarego papieru, swoją piramidę marzeń. Niech na jej dole znajdują się te bardziej realne, a na górze te najtrudniejsze do spełnienia. Pomyśl, kto mógłby ci pomóc w ich spełnieniu i dlaczego? Pomyśl, co ty mógłbyś zrobić jak Wim, aby twoje marzenia nie były takie odległe.

Dodatkowa sytuacja edukacyjna do wyboru dla nauczyciela lub dzieci chętnych:

Dalsze losy Wima – układanie i rysowanie historyjki obrazkowej w formie komiksu:

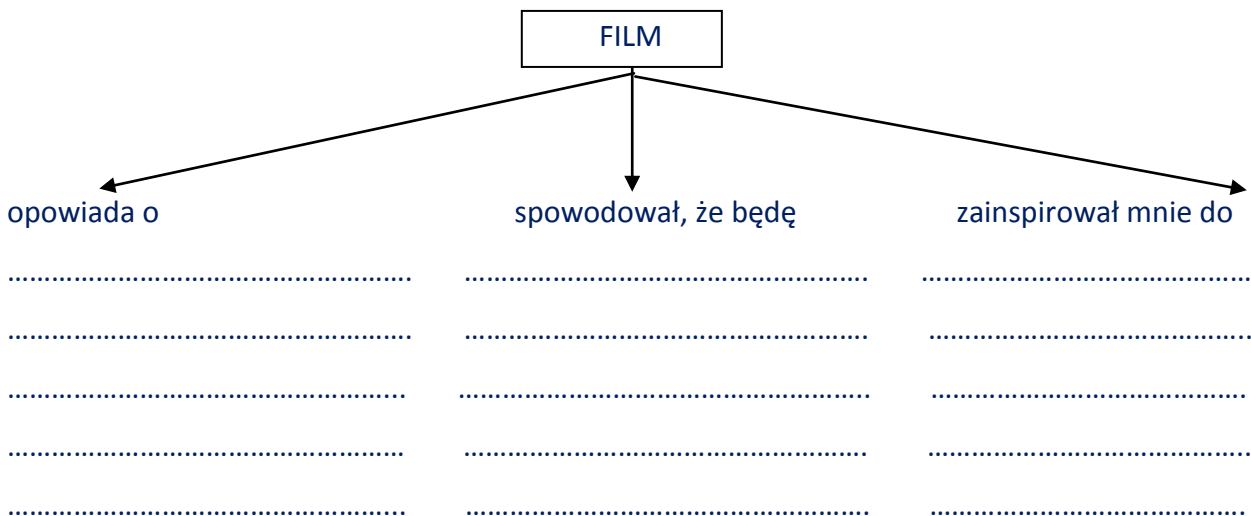
- Dzieci wymyślają dalsze przygody Wima. Każde dziecko wymyśloną przez siebie historię ilustruje obrazkami w formie komiksu.
- Przedstawienie swoich historii, wystawa prac.

Przygotowanie odznaki „Pomocna dłoń” dla jednego z uczniów w klasie, który jest otwarty na potrzeby innych. Przeprowadzenie głosowania w zespole klasowym, według ustalonych wspólnie kryteriów.

KARTA PRACY

Zadanie 1

Dokończ zdania:

Zadanie 2

Dobierz wyrazy i określenia pasujące do poszczególnych bohaterów filmowych. Doprowadź je za pomocą kolorowych linii do właściwych postaci.

chętna nieść pomoc

nigdy nie chodził do szkoły

rezolutny

odważny

przyjacielska

opiekuńczy

dbający o zwierzęta w zagrodzie

zabawna

wytrwale dąży do spełnienia swoich marzeń

dbająca o innych

pogodny

nieufny

Zadanie 3

Jet i inne dzieci podały Wimowi pomocną dłoń. Napisz na poszczególnych palcach, co zrobiły, aby odmienić jego los.

